

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

2 Quomodo fuerit de cruce dispositum, & ad sepulturam præparatum,
quidve tunc Beata Virgo passa fuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Quomodo fuerit corpus Christi de cruce depositum, & ad sepulturam preparatum; quidve tunc Beata Virgo passa fuerit.

Matth. 27.
Marc. 15.
Luc. 23.
Ioan. 19.
Christi corpus de cruce depositum quomodo.

Primo de depositione corporis Christi Domini de cruce Euangelistæ nihil aliud dicunt, quam Iosephum ab Arimathæa virum nobilem, ac decurionem, seu senatorem populi, obtenta à Pilato facultate deposuisse, seu tulisse corpus Domini, ut illud sepulturæ traderet. Quomodo autem id factum sit, neque Euangelistæ explicant: neque fere ab expositoribus aliquid additum reperio. Obseruari tamen potest primo dupliciter posse intelligi Christum depositum de Cruce. Primo crucem simul cum corpore tollendo, seu euellendo è foramine petra, in quo posita fuerat, eam in terra collocando, ac deinde clauis eductis corpus deponendo. Secundo fieri potuit, ut è cruce manente immota, & in suo loco erecta, corpus deponeretur. Quo autem horum modorum factum sit, non constat: & quidè prior videtur facilius, atq; paucioribus indigere instrumentis: posteriorem tamen indicat communis Ecclesiæ pictura. Et fortasse, quamvis Pilatus dedit facultatem deponendi corpus, non intelligitur etiam illam dedisse ad tollendam crucem. Solet enim hoc habere usus Reipublicæ, ut cum aliquis publice damnatur propter delicta publica, & scandalosa, vel corpus eius maneat in loco supplicij, vel si datur facultas deponendi corpus, saltem maneat patibulum, quasi in signum supplicij ad aliorum terrorem. Hac ergo ratione fortasse accidit, ut corpus deponeretur de cruce: non vero crux ipsa è proprio loco tolleretur. Atq; hæc forsitan occasio fuit, ut crux eo tempore à Christianis non usurparetur, neque in varias partes pietatis ergo diuideretur: sed integra vsque ad tempora Helene permanere, atq; ita reperiri posset subtus terram. Fortasse enim in eodem loco mansit vsq; ad euersionem Ierusalem, & casu factum est, ut ruinis contexta fuerit. Quod significasse videtur Ambrosius, orat. de obitu Theodosij dicens. *Aperit itaq; tumulum, & ut in puluerem tria patibula confusa reperit, quæ ruina cõtexerat, inimicus absconderat, & infra, Poterat fieri, ut patibula inter se ruina confunderet.*

Ambros.

Obiectio.

Responsio.

Dices, quid ob stare potuit, quin Beata Virgo, vel alij fideles, saltè clauos obseruarent, quos Iosephus è cruce eduxerat? constat enim non fuisse à fidelibus custoditos, nam simul postea cum cruce ab Helena inuenti sunt, ut Ambrosius supra refert, & vulgaris Ecclesiæ traditio habet. Dicere potest aliquis, clauos non fuisse extractos è cruce, sed ab ipsis fixis manentibus, manus, ac pedes Christi depositos, quia fortasse ob temporis breuitatem, ac celeritatem non licuit eis in eruen dis clauis immorari. Tamen hic modus mihi non probatur, necesse enim fuisset foramina manuum, ac pedum maiora fieri, ut per clauorum capita extrahi possent: non est autem credibile pios homines ausos fuisse corpus Christi, quamuis mortuum amplius lacerare, atque disrumpere: eo vel maxime, quod non nihil erat periculi, ne dum Christi corpus hoc modo deponerent, os aliquod manuum, pedumve confringerent. Vnde communis sensus Ecclesiæ (quem pictura refert) est, Iosephum adduxisse omnia instrumenta necessaria ad clauos eruen dos, ut Christi corpus posset de cruce deponi. Potius ergo dicerem, eadem lege, qua coactus fuit Ioseph corpus tollere, & crucem immotâ relinquere, coactus etiam fuisse clauos quoque in ea infixos tanquam potissima supplicij insignia, instrumentaque relinquere. Vnde licet ad deponendum corpus Christi illos abstulerit: fieri tamen potuit, ut eos iterum in cruce figeret propter dictam causam. Quod si hæc ratio non probatur, ego quidem aliam probabilem non reperio, quamquam sine speciali Dei providentia, aut consilio factum esse non dubitem.

A Illud etiam quæri potest, an necesse sit dicere Iosephum, & Nicodemum proprijs manibus corpus Christi Domini deposuisse, quoniam Euangelistæ ita loquuntur. *Tulit, deposuit.* Sed iam in superioribus diximus, vim illius verbi hoc non requirere. Dicitur enim aliquis facere, quod fieri iubet, quamuis ipse per se non faciat: quomodo Pilatus interdum dicitur flagellasse Iesum. Et cum aliqui illi essent viri nobiles, viri simile est non per se ipsos, sed per alios Christi, depositionem, sepulturamq; curasse. Sed licet hoc ita sit, nihilominus magis videtur pietati consentaneum, hos viros suis manibus deposuisse Christum, Mouebantur enim affectu charitatis, & religionis, neq; existimabant illud esse opus seruile, aut sua nobilitate indignum: sed religiosum potius, ac supra suum meritum, & dignitatem: non tamen oportet, eos solos hoc fecisse: iuuari enim ab alijs potuerunt, præsertim à Ioanne, & mulieribus, quæ præfentes aderant. Neq; existimandum est piam operâ B. Virginis ibi defuisse, quæ corpus Christi Domini statim, ac de cruce depositum est, virgineo venerabunda suscepit in gremio.

Dubium.

Responsio.
Christi corpus Iosephi & Nicodemus manibus deponitur.

Dubium.

Marc. 15.

Ioan. 19.

Corpus Christi de cruce quando depositum.

Marc. 15. & 16.

Luc. 23.

Ioan. 19.

Christi corpus ad sepulturam preparatum quomodo.
Ioan. 19.

D. Thom.

Beda.

Hieron.

Innocent.

Aleuin.

Rupertus.

malarius.

Tandem inquiri potest, qua hora Christi corpus depositum sit. In quo Euangelistæ solum dicunt, postquam Christus lancea vulneratus est, & iam sero factum esset, accessisse Iosephum ad Pilatum, & ab eo facultatem petisse, atq; obtinuisse: postea vero illud de cruce deposuisse. Ita sumitur ex Marc. 15. & Ioan. 19. Vbi solum est aduertendum depositionem hanc fuisse ante solis occasum per horâ fortasse integram vel fere. Nam ab occasu solis incipiebat Sabbatum Iudæorum, quando non licebat illis operibus vacare: ideo solliciti fuerunt hi Christi cultores, ut totum negotium sepulture eius ante occasum absolverent, quod vix fieri potuisset, nisi saltem ante vnam horâ inciperent Christi corpus de cruce deponere. Et hoc significauit Marc. 15. illis verbis. *Cum sero esset factum, quia erat parasceue, quod est ante Sabbatum.* Et ideo etiam in principio c. 16. notat, mulieres transiit Sab batho emisit aromata, &c. Idem indicat Lucas illis verbis, quæ supra exposuimus. *Dies erat parasceue, & Sabbatum illucescebat, & infra Sabbato quidè siluerunt secundum mandatum.* Idem deniq; est, quod Ioan. ait c. 19. *Ibi ergo propter parasceuem Iudæorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum.* Ex quibus tandem constat corpus Christi post mortem, duabus fere horis in cruce pependisse.

D Secundo de modo, quo Christi corpus ad sepulturam preparatum est, & conditum Matth. Marc. & Luc. solum dicunt Iosephum ab Arimathæa postquam deposuit corpus Iesu, inuoluisset illud in sindone munda, solus vero Ioannes addit, Nicodemum adduxisse aromata ad corpus Domini vngendum, atque ita vinctum, & ligatum sepulturæ tradidisse. Et de priori quidem parte nihil addendum occurrat ijs, quæ Diuus Thomas artic. 2. in solu. ad 3. dixit, vbi & rationem literalem illius pif facti reddit: scilicet id fuisse conuenientissimum propter quandam honestatem moralem, & indicat, scilicet illo facto doceri, debere nos huiusmodi rebus simplicibus, ac vilioribus esse contentos. Addit præterea rationem mysticâ, nimirum significatum esse Christum mente pura, ac simplici suscipiendum esse. Denique adducit ex Beda in huius mysterij memoriam, statum esse ab Ecclesia, ut corpus Domini tantum in panno lineo consecratur, ut habetur capit. consulto, de cons. d. 1. & idem notat Hieronymus Matthæ. 37. Innocent. libro secundo de mysterijs missæ, capit. 56. Vbi dicit, corporales pallas significare lintamina, quibus inuolutum fuit corpus Domini: partem autem, quæ plicata ponitur super calicem, significare fudarium, quod fuerat super caput eius separatim inuolutum in vnum locum. Idem docet egregie Aleuinus li. de diuinis officiis c. de celebratione missæ, & eius significatione, & Rupertus, & malarius,

*Amala.
Aug. vid.*

malarius, Hugo Victorinus, ac fere alij, qui de sacramentis, & diuinis officiis scribunt.

*Christi corpus unctum,
& aromatatum
ante sepulchrum.*

De posteriore autem parte, scilicet vnctione corporis Domini, iam supra diximus de quantitate illius vnquenti: de qualitate vero omnes scriptores dicunt fuisse illa aromata efficacia ad præseruandū cadauera à corruptione, vt diutius conseruari possint. Quorū vsus frequens erat apud Iudæos, vt Evangelista dixit, indicans voluisse Christum in huiusmodi rebus, quæ ad pietatem spectabant, & quodammodo necessaria esse videbantur, gentis suæ morem seruari, seque communi consuetudini conformare, vt ex Aug. recte D. Thom. explicuit citato loco ad 2. & 3.

Chrysost.

Vnum vero hinc nascitur dubium, quod ab authoribus prætermittitur, quamuis re vera expositione indigeat. Dicunt enim omnes, Iosephum & Nicodemum vnxisse corpus Domini eo animo, vt diutius incorruptum seruaretur. Vnde Chrysost. hom. 84. in Ioan. eos imperfectæ fidei arguit, dicens: Adhuc de eo tanquam de puro homine opinabantur, & ea ferunt aromata, quæ maxime corpora seruare solent, quod nihil magnum de Iesu ipso existimare arguebat: multum tamen amorem præferunt. Ex qua doctrina nascitur dubium. Nam si hi viri vnixerunt corpus Christi propter præservationem, ergo oportuit eos sacrū illud corpus exenterare, & intestina extrahere, vt intus, ac foris illud vngere possent. Patet sequela, rum quia illi vltimo more vnixerunt corpus: hic autem est mos vngendi corpora, quando propter præservationem vnguntur. Tum etiam, quia alias inutilis & inefficax esset vnctio. Næ externa vnctio in superficie corporis non potest impedire, quominus interiora corrumpantur, præsertim cum illa propter fæces, quæ sunt intra corpus, & propter magnā humiditatem valde subiecta sint corruptioni. Consequens autem est absurdissimum. Et sane propter hanc maxime causam hoc dubium prætermittendum non est, ne fortasse aliquis casu in illud incidens, ita de Christi corpore sentire auderet. Est enim reuera impium, & ab omni Ecclesiæ sensu alienissimū. Repugnat etiam simplici narrationi Evangelistarū, prout ab vniuersa Ecclesiā semper intellecta est. Solum enim inquit fuisse vñctum aromatibus, inuolutum sindone, linteisque ligatum. Item Ecclesiā semper intellexit quinque tantum vulnera Christum in suo corpore suscepisse, nõ ergo exenteratum fuisse, quod pia aures exhorrescunt.

Dubium.

Responsio.

*Christi corpus aromatatum
ante sepulchrum.*

Ad difficultatem ergo dici potest primo, licet ea vnctio fieret propter præservationem aliquam, non tamē fuisse adeo perfectam, & exactam, sicuti apud nos interdum fieri videmus. Neque enim credibile est communem mortem sepeliendi huiusmodi fuisse. Quamuis ergo intenderetur præservatio, non tamen adeo diuturna: sed qualis per externam vnctionem haberi posset. Deinde, fortasse non improbabilius dici potest, huiusmodi vnctionem non fuisse solitam fieri propter præservationem: sed honoris ergo & propter decentiam quandam, ne fœtorem aliquem corpora exhalarent. Sicut etiam solebant Iudæi lauare cadauera, vt ex Act. 6. colligitur, quæ consuetudo etiam in Ecclesiā antiqua est, vt colligitur ex Gregor. lib. 3. dialog. cap. 17. & lib. 4. cap. 16. & 27. & tamen illa ablutio non fit propter præservationem, sed propter decentiam, & in benevolentie signum. Ita ergo facile introduci potuit, vt propter easdem causas lotioni adiungeretur vnctio, & ita fortasse factum est in hac vnctione corporis Christi Domini. Quod si hoc verum est, facile Iosephus, & Nicodemus ab ignorantia, & infidelitatis nota liberari possunt. Nam licet sapientissime de Christo sentirent, & proximam illius resurrectionem sperarent, religiose admodum, ac pie potuerunt corpore eius prædicto animo, atque intentione vngere.

Ad 6.

Greg. Pap.

A Tercio, locus hic postulat, vt explicemus, quid B. Dubium de Virgo tempore huius mysterij passa sit, præsertim B. Virgine.

quando filium mortuum, ac de cruce depositum in vlnis suscepit. Est enim cōmunis vulgi opinio, beatam Virginem eo tempore passam esse spasimum, id est præ nimio dolore sensum amisisse, atque interram corruisse. Cui opinioni fauet etiam communis pictura. Nec desunt sancti Patres, & graues scriptores, qui hoc modo de Virgine loquantur, quamuis non omnes explicent in hoc mysterio potius, quam in alijs spasimum ei accidisse. Alij enim hoc affirmant de eo temporis articulo, in quod Beata Virgo Christo crucem ferenti occurrit. Vnde qui historiam, seu terræ sanctæ situm describunt, dicunt in via Caluarie fuisse templum, cuius ruina nunc extant, quod Sancta Maria de Spasmo diceretur, quia in eo loco B. Virgo occurrit filio portanti crucem, & præ dolore quasi exanimis concidit: & sanctus Bonauentura. libr. meditat. vitæ Christi, cap. 77. de hac re loquens. Cernens (inquit) eum oneratum ligno tam grandi, quod primo non viderat, semimortua facta est præ angustia, nec verbum ei dicere potuit. Alij vero hoc referunt ad illud tempus, in quo B. Virgo conspexit Christum nudū super crucem extendi, vt crucifigeretur. Vnde Anselm. dialogo. de passione Domini ex persona Virginis sic inquit. Cum venissent ad locum Caluarie ignominiosissimum, nudauerunt Iesum filium meum totaliter vestibus suis, & ego exanimis facta fui. Alij de toto tempore crucifixionis id affirmare videntur. Vnde in opusculo de lamentatione Virginis Mariæ, quod habetur inter opera Bernardi, sic dicitur. Iuxta crucem Christi stabat emortua mater, quæ ipsum ex Spiritu Sancto concepit: vox illi non erat, quia dolore attrita iacens pallescebat, quasi mortua viuens vivebat moriens, moriebatur viuens, nec mori poterat, quæ viuens mortua erat. Et ad eundem modum loquitur Bonauentura supra capit. 79. Credo quod vel propter angustiarum multitudinem absorpta erat, & quasi insensibilis facta, vel semimortua facta est, nunc quidem multo magis, quam cum obuiavit ei crucem portanti: & capit. 80. idem clarius affirmat accidisse Virgini, quando Christus lancea est vulneratus. Tunc (inquit) mater semimortua cecidit inter brachia Magdalenæ. Et similia reperientur apud alios, qui meditationes vitæ CHRISTI scripserunt, quos ex parte supra retuli, disputation. 4. section. 3.

Bonauent.

Anselm.

Bernard.

Bonauent.

D Dicendum autem est, cum sit certum, Beatam Virginem toto tempore passionis Christi huiusmodi animi, & corporis affectionem passam non esse: certius tamen esse, atque euidentius multo minus in depositione Christi de cruce aliquid huiusmodi ei accidisse. De priorē parte huius sententiæ dixi nonnulla supra, disput. 4. sect. 3. vbi præter auctoritatem Ambrosij, Anselmi, & Bernardi, eam probavi ex verbis illis Ioannis cap. 19. Stabant autem iuxta crucem Iesu Maria mater eius, &c. quæ veritatem hanc mihi convincere videntur, sicut & fere omnibus grauioribus expositioribus visum est. Si enim eo tempore, quo Christus Dominus maiorem ignominiam, maximosque dolores sustinebat, nimirum dum viuus in cruce penderet, Beata Virgo stabat iuxta crucem inter hostes Christi sine vilo timore, & absque animi deiectione, & infirmitate, quo modo credibile est, in aliquo alio passionis tempore sensum, aut constantiam amisisse? Nam si quid eiusmodi B. Virgo passura fuisset, maxime ex nimio dolore, atque magnitudine tristitiæ: sed tunc maxime doluit, quando filius magis dolebat (erat enim affectu, & animo cum eo crucifixus) filius autem grauissimum dolorem in cruce pendens viuus pertulit, ergo tunc maxime debuisset Virgo spasimum pati: certum est autem ex verbis Ioannis, tunc nihil huiusmodi passam esse, ergo. Denique ratio vniuersalis est, quia B. Virgo semper habuit perfectum dominium super omnes affectus, affectusque suos, atque ita regerebat.

Responsio.

Quod B.

Virgo in depositione corporis Christi

de cruce sensum

non perit.

Ambrosij.

Anselm.

Bernard.

Ioan. 19.

regebat omnes motus portionis inferioris, ut nihil indecorum, nihil dissonum in ea esse permitteret. Erat autem valde indecens, propter inferioris partis tristitiam, ac perturbationem, corporis viribus, & rationis usu priuari: non igitur admittit in se B. Virgo talem affectum, sed quamuis acerbissime doleat, ita tamen moderabatur affectum suum, diuinum beneplacitum, ac gloriam, fructumque passionis, & hominum salutem considerando, ut posset corpore, & animo constans inter dolores permanere. Quod si necessarium fuit, etiam diuina virtus, & gratia intercessit, quæ & rubor, ac vires corpori adderet, & humores corporis quasi contineret, ne præ doloris acerbitate nimium commoueretur. Ex qua ratione colligitur B. Virginem non solum non passam esse spasmodum: verum etiam neque aliquid egisse indecorum, quod non summam modestiam præ se ferret: sed (ut recte loquitur, Ant. 4. par. theolog. t. 15. ca. 41. §. 1.) *Stabat verecunda, modesta, lacrymis plena, doloribus immerita, ita tamen diuina voluntati conformis, quod (ut Anselmus ait) si oportuisset, ad implendam secundum rationem voluntatem Dei, ipsa filium in cruce posuisset, atque obtulisset. Neque enim minoris fuit obedientie, quam Abraham.*

Antoninus

Et ex ijs tandem euidenter conuincitur posterior pars. Quia quando Christus deponebatur de cruce, iam non sentiebat dolorem, iamque à multis agnoscebatur, atque honorifice tractabatur, quæ omnia multum poterant dolorem Virginis lenire. Deinde resurrectio eius propinquior erat, de cuius fide B. Virgo erat certissima, & verisimile est ea spe sæpius animum suum erexisse, atque vires resumpsisse. Non est ergo in hac parte credendum picturis, quæ ex vulgi opinione introduci potuerunt. Quia fortasse non valuerunt aliter eximium virginis dolorem picturæ exprimere. Autores vero, (qui in contrarium adducuntur) in primis non sunt admodum antiqui: antiquiores non solum illo modo non loquuntur: sed etiam contrarium sepe indicant. Deinde aliqui ex illis libris, qui afferuntur, incerti sunt, præsertim liber ille de lamentatione Virginis inter incerta Bernar. opera ponitur, Dialog. etiam de Passione Ansel. adscriptus mihi est valde suspectus, cum quia stylus non redolet Anselmum, tum etiam quia multa in illo continentur, quæ nec grauitate, nec doctrina Anselmi digna videtur. Ut v.g. quod B. Virg. cepit clamare, & euolare, quando Christus lanceæ vulnus accepit. Denique etiam illi Patres non omnes expresse loquuntur: Anselmus enim in vno loco dicit, *Quasi ex animis*, in alio vero, quamuis dicat, *Ex animis facta fuit*, statim vero explicat non amisisse sensus officia. Dicit enim accepisse illico Virginem velamen capitis, ut Christum regeret. Itaque verbum illud *Ex animis*, solum est positum ad explicandam acerbitatem doloris: eademque fere est Bernardi, & Bonauent. sententia. Nam per exaggerationem quandam locuti videntur, ut loco etiam supra citato dixi.

SECTIO III.

Utrum expediens fuerit Christum sepeliri.

Ratio dubitandi esse potest. Nam corpora defunctorum propter alterutram ex duabus causis solent sepeliri: scilicet aut propter viuos, aut propter ipsū defunctum. Propter viuos quidem, vel ad eorum consolationem. Nam, ut Aug. dixit lib. 1. de ciuitate Dei, cap. 12. *Sepultura mortuorum solatia sunt viuorum, dum eos, quos amabant, prout possunt, honorant, atque honeste collocant.* Vel ad utilitatem corporalem, neque enim ferre possent corpora corruptioni obnoxia. Vel etiam ad spirituales quendam fructus, non sepeliendo corpora mortuorum, fidem resurrectionis se habere testantur, & de futura morte frequenter admonentur. Propter defunctos vero: tum quia eorum honori consulitur, ac famæ; quatenus adhuc

August.

manent in memoria hominum: tum etiam, quia hoc modo plura pro eis sunt suffragia, ac frequentius oratur. At vero in Christo Domino neutra harum rationum locum habebat, cum enim Christi corpus, & propter unionem ad Verbum corrumpi non posset, & paulo post fuscitandum esset, propter se non indigebat sepultura: quia neque indigebat hominum suffragijs, aut orationibus, neque ab eis honorem quærebatur, maiorque fuisset is, si eorum discipuli præsentem corpus semper haberent, ac venerarentur: & hoc etiam in maius ipsorum hominum commodum redundaret. Fuisset enim præclarior Christi confessio, ac protestatio, maiorisque charitatis opus, atque indicium, igitur conuenientius fuisset corpus Christi sepultura non tradi. Et confirmatur, quia si tradendum fuit sepultura, debuisset saltem in loco sacro sepeliri, & sacris potius caeremonijs, ac ornatu, nimirum cum Psalmorum & hymnorum cantu, & c. quam humano, ac solum exteriori cultu.

Dicendum vero est primo, valde conueniens fuisse Christi corpus tradi sepultura. Hæc assertio intelligi potest, vel ex parte ipsius Christi, considerando illud opus quasi passivum in ipso corpore. Et hoc sensu conclusio absolute est de fide, quæ satis probatur ex ipsa. Quia ita factum est non fine magna Dei providentia atque consilio. Quidquid enim Christus vel viuus, vel mortuus passus est, ut sic, ex diuina ordinatione fuit: fuit ergo conueniens absolute, & simpliciter, siue hæc conuenientia sumenda sit respectu ipsius Christi, siue respectu nostri, hoc enim posterius

Christi corpus sepeliri decentissimum.

in presenti verius est. Christi enim corpus propter se non admodum egebat sepultura (ut recte probat difficultas in principio tacta) quamuis etiam fuerit decens eum post tam insignem mortem ab hominibus honorari, reuerenterque tractari. Respectu ergo hominum sumenda est præcipua conuenientia huius mysterij: ut notant Cyril. Aug. & alij supra Ioannem. Ac propterea Greg. Nazian. oratione. 1. sic dixit, *Mors aduersus mortem, & resurrectio propter resurrectionem*, ita etiam adiunxit, *Sepultura aduersus illam in terram reuersionem.* Circa quæ verba, sic inquit Elias, *Quoniam post transgressionem, istud Adamus audiuit, terra es: & in terram reuerteris: idcirco sepultura Christus afficitur, atque in monumento collocatur, ut Adamum hac condemnatione liberet. Ita Domini sepultura nostram in terram reuersionem delet.* Quod (ut supra dixi) non est intelligendum, ac si Christus per sepulturam nobis de nouo quicquam meruerit, sed quia ex vi præcedentis meriti, & quia voluntarie passioni se, & sepultura præiisse obtulit, illud corpus fuit potens ad liberanda nostra corpora ab illa maledictione, quam in Adamo incurrerant. Addit præterea D. Th. conuenientem fuisse Christi sepulturam ad nostram fidem de Christi morte, & resurrectione confirmandam. Nam in primis quia sepeliri non solent, præsertim à veris, & fidelibus amicis, nisi corpora vere mortua, neque vere resurgunt, nisi quæ veram mortem subierunt: ideo sepultura magnū fuit testimonium veræ mortis, & resurrectionis. Ac deinde ipsum quoque sepulchrum, & lapis ille superpositus perpetuum est monumentum, cum usque in hodiernum diem testis sit mortis, & resurrectionis Christi.

Cyril. August. Greg. Naz.

Elias Cris.

Vnde eleganter Petrus Chrysologus sermon. 47. tractans illa verba. *Angelus Domini descendit de celo, & accedens reuoluit lapidem:* inquit. *Non dixit, voluit, sed reuoluit lapidem; qui aduoluit probauit mortem, & reuolutus extitit resurrectionis assertor:* Beatus lapis, qui Christum reuelare meruit, & velare. Beatus, qui non minus corda aperit, quam sepulchrum. Beatus qui dat resurrectionis fidem, fideique resurrectionem. Mutatur hic ordo rerum, mortem, non mortuum deuorat hoc sepulchrum, & c. & similia multa habet sermon. 75. Hieronymus etiam epist. 27. (quæ est Epiphanius Paulæ) sic de illa loquitur. *Ingressa sepulchrum, resurrectionis osculabatur lapidem, quem ab ostio monumenti amouerat Angelus, &*

Pet. Chrys.

Hieronym.

ipsum